

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-02-16

Dnr
2021/7763

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
ju.L5@regeringskansliet.se

Utkast till lagrådsremiss Skärpta straff för olovlig körning och rattfylleribrott

(Departementets diarienummer Ju2021/04215)

Återfall i brott

Enligt föreslagen lydelse av straffbestämmelserna i 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen) om grov olovlig körning och 4 a § om grovt rattfylleri ska vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt beaktas, såvitt nu är av intresse, om föraren *tidigare har gjort sig skyldig till* olovlig körning eller grov olovlig körning (3 § andra stycket 2) respektive rattfylleri eller grovt rattfylleri (4 a § 4).

Förslaget omfattar enligt utkastet (s. 21) såväl återfallssituationen som sådana fall där flera brott är uppe till bedömning samtidigt utan att föraren tidigare har lagförts. Justitiekanslern vill i det sammanhanget framhålla att den valda formuleringen (kursiverad ovan) normalt brukar användas i betydelsen återfall i brott, dvs. när det är en tidigare lagföring som beaktas. Att använda samma formulering även för situationen där flerfaldig brottslighet, men utan tidigare lagföring, är uppe till bedömning riskerar att orsaka förvirring (oavsett de uttalanden i prop. 2014/15:26 s. 16 om förverkande av fordon enligt 7 § trafikbrottslagen som det hänvisas till i utkastet; s. 20). Om tanken i den delen varit att den nya kvalifikationsgrunden förutom återfallen ska fånga in närmast vanemässiga brott (jfr nuvarande lydelse av 3 § trafikbrottslagen) bör lagtexten formuleras på ett annat sätt.

Vidare anser Justitiekanslern att skälen för att beakta återfall i brott vid bedömningen av brottets gradindelning borde utvecklas mer, eftersom återfall normalt får betydelse för påföljdsbestämningen. Det bör klargöras att om återfallet blivit avgörande för gradindelningen ska inte samma omständigheter därutöver beaktas vid påföljdsbestämningen.

Vad gäller betydelsen av att någon vanemässigt begår brott finns i detta sammanhang också anledning att peka på att den omständigheten i vissa fall kan få betydelse som en försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet genom en tillämpning av 29 kap. 2 § 6 brottsbalken.

Gärning av annars allvarligt slag

En annan ny kvalifikationsgrund föreslås i straffbestämmelsen om grov olovlig körning i 3 § andra stycket 3 trafikbrottslagen. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen *annars har varit av allvarligt slag*. Kvalifikationsgrunden kan enligt utkastet (s. 21) innefatta andra relevanta omständigheter som inte omfattas av de uppräknade (vilka enligt 3 § andra stycket 1 och 2 är att föraren har haft ett körkort som blivit återkallat eller att föraren tidigare gjort sig skyldig till olovlig körning eller grov olovlig körning). Det kan handla om skälen till att föraren inte har behörighet att föra fordonet, exempelvis att denne vägrats körkortstillstånd på grund av uppenbar olämplighet (s. 21 och 31). Enligt Justitiekanslerns mening är kvalifikationsgrunden så allmänt hållen att den utan mer vägledande förarbetsuttalanden riskerar att bli svårtillämpad.

Som en jämförelse ska enligt straffbestämmelsen i dess nuvarande lydelse särskilt beaktas, såvitt nu är av intresse, om brottet *eljest är att anse som grovt*. Så kunde enligt äldre förarbetsuttalanden vara fallet när föraren vägrats körkort på grund av uppenbar olämplighet – således samma situation som nu lyfts fram i utkastet (se prop. 1958:69 s. 127 och prop. 1972:137 s. 20 f.). Som ytterligare exempel nämndes att olovlig körning skett i större omfattning utan att det kan sägas ha skett vanemässigt. Särskilt mot bakgrund av att också dessa tidigare förarbetsuttalanden var tämligen knapphändiga vore det behövt med en närmare utveckling av när den föreslagna kvalifikationsgrunden ska vara tillämplig.

Övrigt

Såvitt gäller förslaget om höjning av maximistraffen hänvisar Justitiekanslern till sitt remissyttrande över det tidigare förslaget i Ds 2019:22 (yttrande den 27 mars 2020, dnr 7441-19-8.1).

Justitiekanslern har ingen erinran mot förslaget om att införa ett oaktsamhetsansvar för olovlig körning.

Ärendet har föredragits av Åsa Andersson. I ärendets beredning har även byråchefen Martin Mörk deltagit.

Mari Heidenborg